

EN DEFENSA DE LA UNIVERSITAT PÚBLICA I CONTRA LA PRIVATITZACIÓ DEL SISTEMA UNIVERSITARI ILLENC

RESOLUCIÓ 025

APROVADA A LA AGO DE 30/01/2026

La universitat pública és un servei essencial que garanteix igualtat d'oportunitats, cohesió territorial i generació de coneixement. A les Illes Balears aquesta funció és especialment important, ja que patim un model econòmic fràgil i poc diversificat, amb una proporció de joves titulats inferior a la mitjana estatal i unes de les taxes d'abandonament escolar més altes del país. Així com una dependència excessiva de sectors de baixa qualificació. En aquest context, la Universitat de les Illes Balears (UIB) és una institució estratègica per al futur del país i una peça clau per avançar cap a un desenvolupament més just i sostenible.

Tanmateix, la UIB arrossega des de fa anys una infrafinançació estructural que limita la seva capacitat de creixement, debilita la recerca i agreuja la precarietat del personal docent i investigador. L'anterior legislatura progressista va començar a revertir aquesta situació impulsant un Contracte Programa que havia de dotar la universitat de finançament estable i planificable, però el canvi de govern va impedir que aquest acord es formalitzàs, tornant la institució a un escenari d'incertesa. La dependència de fons extraordinaris i no finalistes impedeix una planificació a llarg termini, dificulta la consolidació de plantilles i condiona negativament la qualitat de la docència i de la recerca. Sense fons finalistes —és a dir, recursos públics garantits i destinats específicament al funcionament estructural de la universitat— la UIB no pot complir plenament la seva missió pública.

A aquesta situació s'hi suma la proliferació, en altres territoris, de projectes legislatius que mercantilitzen l'educació superior i introdueixen criteris de rendibilitat que desvirtuen la funció de la universitat pública. Models com el proposat a la Comunitat de Madrid amb la Llei d'Ensenyances Superiors, Universitats i Ciència (LESUC) de finals de 2025, analitzats per CREUP i per diverses organitzacions acadèmiques, redueixen l'autonomia universitària, incentiven la dependència del finançament privat i promouen accés de fons d'inversió i capital especulatiu en la gestió de les universitats. Una universitat concebuda per generar beneficis i no coneixement perd la seva naturalesa pública i es desvia completament de la seva funció social. A més, els sistemes de finançament basats en objectius purament economicistes posen en risc disciplines essencials per a la nostra realitat cultural i institucional — com les humanitats, les ciències socials, l'educació o la recerca bàsica— que no poden quedar subordinades a la lògica de la rendibilitat immediata.

En aquest context, preocupa profundament que el Parlament de les Illes Balears hagi votat l'admissió a tràmit per crear una nova universitat privada a Mallorca sense un debat profund i sense garantir la participació de la comunitat universitària. L'obertura progressiva del sistema universitari a operadors privats sense assegurar que compleixen els mateixos requisits de qualitat marcats per l'ANECA que ja compleix la UIB genera desigualtats, fragmenta l'ecosistema d'educació superior i debilita el rol central de la universitat pública.

A aquesta tendència s'hi suma la implantació prevista de la Universitat CEU San Pablo a Mallorca, un projecte tramitat de manera accelerada i situat en una zona sotmesa a processos de revalorització i canvis urbanístics destinats a facilitar-hi inversions privades. L'ús de figures administratives extraordinàries i la declaració d'interès estratègic per agilitzar aquest projecte posen de manifest un model de desenvolupament que prioritza interessos privats per damunt d'una planificació universitària coherent.

A més, la introducció d'un centre privat amb titulacions d'alta demanda, com els graus en ciències de la salut (Medicina, Infermeria, Fisioteràpia o Psicologia), pot tensionar l'accés als recursos sanitaris públics i afectar negativament la capacitat de la UIB per desenvolupar la seva pròpia oferta formativa, especialment en l'àmbit de les pràctiques clíniques, que són limitades.

Als graus en ciències de la salut com a Medicina i Infermeria, l'alumnat del nou centre privat haurà de competir amb l'alumnat de la UIB per accedir a les places de pràctiques en Atenció Primària i en altres serveis específics. Això pot provocar el no compliment de les ràtios de persones en formació per centre sanitari i tensionar encara més uns recursos ja limitats. Tot això no fa res més que afegir pressió a un Sistema Nacional de Salut ja col·lapsat, la resolució del qual no depèn de crear més universitats privades, les quals només alimenten un embut formatiu –especialment en l'accés al MIR–, sinó per destinar els recursos que avui es transfereixen al sector privat a enfortir la formació pràctica, ampliar les places de FSE i millorar les condicions dels hospitals universitaris.

Per això, el cas del CEU San Pablo és un exemple clar de com es poden afavorir projectes privats que no passen pels mateixos requisits, controls i garanties que la universitat pública, generant una competència deslleial que posa en risc l'equitat del sistema.

Les Illes Balears necessiten un model universitari adaptat a la seva realitat singular, caracteritzada per la insularitat i les particularitats socioeconòmiques del territori, que reforci els sectors estratègics, impulsi una diversificació econòmica real i consolidi una recerca vinculada als desafiaments del nostre territori. Copiar models externs sense tenir en compte la naturalesa insular seria un greu error que hipotecaria el desenvolupament futur del país. La UIB ha de disposar de recursos, autonomia i reconeixement per liderar aquesta transformació, consolidant-se com a motor de progrés econòmic, social i institucional.

Per això, defensem que el Govern ha d'assumir l'objectiu establert per la LOSU d'avançar cap al 1% del PIB destinat a educació universitària i garantir que el finançament públic cobreixi el 100% del cost real de funcionament de la UIB. És imprescindible aprovar un nou Contracte Programa que asseguri fons finalistes estables, així com un pla de modernització d'infraestructures que inclogui les seus de Menorca i Eivissa. Igualment, cal combatre la precarietat del personal docent i investigador, impulsant l'estabilització i l'atracció de talent, facilitant l'accés i la progressió a la carrera investigadora i assegurant que la investigació pública disposa de prou recursos per desenvolupar projectes estratègics.

La defensa de l'autonomia universitària és irrenunciable. Com a principi constitucional, garanteix la llibertat acadèmica, la diversitat de pensament i la capacitat d'autogovern de la UIB. Qualsevol reforma d'ensenyaments superiors ha de respectar escrupolosament el paper dels òrgans universitaris, sense ingerències polítiques ni empresarials que en condicionin la governança interna, els plans d'estudi o la gestió econòmica. El mateix passa amb la convivència universitària: cal reforçar els mecanismes interns de resolució de conflictes i rebutjar qualsevol règim sancionador extern que limiti drets fonamentals o coarti la llibertat d'expressió.

Alhora, és imprescindible garantir la participació real de l'estudiantat, del PDI, del PAS i del personal investigador en l'elaboració de normes i plans universitaris. La universitat pública només pot complir la seva funció si la comunitat que la formen participa activament en la presa de decisions.

Rebutjam qualsevol model que impliqui privatització, subordinació al mercat o debilitament de la universitat pública. Ens oposam a reformes regressives com les que s'han plantejat a Madrid, que comporten una infrafinançació orientada al traspàs de recursos cap als centres privats, així com una pèrdua d'autonomia i una erosió dels drets de la comunitat educativa. Les Balears necessiten una universitat pública forta, crítica, democràtica, participativa i compromesa amb el futur del territori.

La UIB és un pilar de justícia social, cohesió territorial i progrés col·lectiu. El nostre compromís és clar: defensarem sempre una universitat pública, lliure, justa i al servei de tota la ciutadania.

Per tot això, el Consell de la Joventut de les Illes Balears manifesta i acorda:

1. Que el Consell de la Joventut de les Illes Balears es posi públicament en defensa de la universitat pública, com a pilar fonamental d'igualtat d'oportunitats, cohesió territorial i progrés social a les Illes Balears.
2. Que el Consell de la Joventut de les Illes Balears doni suport a la Universitat de les Illes Balears (UIB) davant la seva situació d'infrafinançació, reclamant un finançament públic suficient, estable i finalista que garanteixi la qualitat de la docència, la recerca i les condicions laborals del personal.
3. Que el Consell de la Joventut de les Illes Balears s'oposi als processos de privatització i mercantilització del sistema universitari, així com a la implantació de centres privats que generin desigualtats, competència deslleial o debilitin el paper central de la universitat pública.
4. Que el Consell de la Joventut de les Illes Balears defensi l'autonomia universitària i la participació democràtica, garantint el respecte als òrgans de govern de la UIB i la implicació real de l'estudiantat, del personal docent i investigador i del personal d'administració i serveis en la presa de decisions.
5. Que el Consell de la Joventut de les Illes Balears translladi aquest posicionament a les institucions públiques competents, especialment al Govern i al Parlament de les Illes Balears, així com a difondre'l a través dels seus canals de comunicació.